

Can AI PAsken

Shiur# 422 | June 10th 2023

פתחי תשובה חושן משפט סימן ז ס"ק ה

אשה פסולה לדון. עיין בתשובת פרי תבואה סי' מ"ו מ"ש בזה. וכתב בספר ברכי יוסף אות י"ב, אף דאשה פסולה לדון מ"מ אשה חכמה יכולה להורות הוראה, וכן מתבאר מהתוספות [נדה נ' ע"א ד"ה כל הכשר] לחד שינויא דדבורה היתה מלמדת להם דינים, וכתב זה בספר החינוך, דבמצוה פ"ג הסכים דאשה פסולה לדון ובמצוה קנ"ב בענין שתוי כתב ומניעת ההורייה כו' וכן באשה חכמה הראויה להורות כו', ע"ש. ועיין בשע"ת באו"ח סימן תס"א סקי"ז.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קטו עמוד ב

בעא מיניה רב הונא בר חלוב מרב נחמן: ספר תורה שאין בו ללקט שמונים וחמש אותיות כגון פרשת ויהי בנסע הארן, מצילין אותה מפני הדליקה, או אין מצילין? אמר לו: ותיבעי לך פרשת ויהי בנסע הארן גופה! היכא דחסר פרשת ויהי בנסע - לא קמיבעיא לי, דכיון דאית ביה הזכרות, אף על גב דלית ביה שמונים וחמש אותיות - מצילין. כי קא מיבעיא לי - ספר תורה שאין בו ללקט, מאי? - אמר ליה: אין מצילין. איתיביה: תרגום שכתבו מקרא, ומקרא שכתבו תרגום, וכתב עברית - מצילין מפני הדליקה; ואין צריך לומר תרגום שבעזרא ושבדניאל ושבתורה. תרגום שבתורה מאי ניהו - יגר שהדותא - ואף על גב דלית בה שמונים וחמש אותיות! כי תניא ההיא - להשלים. איבעיא להו: הני שמונים וחמש אותיות, מכונסות או מפוזרות? רב הונא אמר: מכונסות. רב חסדא אמר: אפילו מפוזרות. מיתיבי: ספר תורה שבלה, אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות, כגון פרשת ויהי בנסע הארן - מצילין, ואם לאו - אין מצילין. תיובתא דרב הונא! תרגמה רב חסדא אליבא דרב הונא - בתיבות.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קטז עמוד א

רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן ותכתב במקומה. ולמה כתבה כאן - כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה. פורענות שנייה מאי היא? - ויהי העם כמתאננים. פורענות ראשונה - ויסעו מהר ה'; ואמר רבי חמא ברבי חנינא: שסרו מאחרי ה'. והיכן מקומה? - אמר רב אשי: בדגלים.

Riddles of the Week

#1

שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב סעיף טו

אסור לתלמיד לקרות לרבו בשמו, לא בחייו ולא במותו ואפילו לקרות לאחרים ששמו כשמו אסור אם הוא שם פלאי שאין הכל רגילין לקרות בו. הגה: אבל שם שרגילין בו, מותר להזכיר שלא בפני רבו. (ב"י בשם הרמב"ם). וכל זה דוקא כשאינו מזכיר רק שמו לבד, אבל מותר לומר ר' מורי פלוני. (כן משמע מפי רש"י פ' חלק).

ש"ך יורה דעה סימן רמב ס"ק כד

אבל מותר לומר כו'. נראה דוקא שלא בפניו וכן בד"מ שהוציא כן מרש"י דפרק חלק גבי אלישע מיירי שלא בפניו אבל בפניו אין להזכיר שמו כלל רק יש לקרותו רבי וכן נוהגין:

#2

מגן אברהם סימן תקעו הקדמה

כתב הרמב"ם מ"ע מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות עכ"צ שלא תבוא שנאמר והרעותם בחצוצרו' וגו' ומד"ס להתענו' וכו' ומריעים בחצוצרו' בלבד בגבולין וכתב המ"מ והמחזור כדברי הרשב"א או שופר או חצוצרות עכ"ל ואני תמה למה אין אנו נוהגין לתקוע בעת צרה ואף על פי שאין ת"צ בבבל מ"מ הלא מדאוריית' מצוה לתקוע בלא תענית:

Rabbi Yoni Levin

פתחי תשובה יורה דעה סימן רמב ס"ק ג

לפני רבו עיין (בתשובת שבות יעקב ח"ב סימן ס"ד) שכתב דלכן ראוי לכל מי שהגיע להוראה שלא יורה שום הוראה בלתי עיון תחלה בספר. כי רבותינו הן הן הספרים אשר נתפשטו בקרב ישראל וסמך לדבר אז לא אבוש בהביטי כו' ובר מן דין ראוי לעשות כן במקום שאין בני תורה שלא יחדו כו' ע"ש וכ"כ הגאון בעל פרי מגדים בראש ספרו על או"ח וע"ש סדר הנהגות הוראות או"ה באריכות:

ב"ח חושן משפט סימן ז ס"א ג

קטן פסול לדון. תימה דבגמרא לא אשכחן דקאמר דפסול לדון גם הרמב"ם לא כתב לגבי דין קטן כלום ואיכא למישמע מתוך מה שכתב פרק (י') [ט'] מהלכות עדות (ה"ז) דקטנים פסולים לעדות מן התורה שנאמר בעדים (דברים יט ז') ועמדו שני האנשים דדוקא בעדות דגלי קרא אבל לדון כשר. וי"ל דסבירא ליה לרבינו מדכתבו התוספות (ב"ק טו א ד"ה אשר) דאשה פסולה לדון מדתנן כל הכשר לדון כשר להעיד ואשה פסולה להעיד משם נמי מוכח בקטן מדפסול להעיד פסול לדון ולהכי אפילו הוא בן עשרים אם לא הביא שתי שערות עדיין קטן הוא אם לא נולדו בו סימני סריס כדלקמן בסימן ל"ה (ס"ה) וסימן רל"ה (ס"ד). וסברת יש אומרים דאינו ראוי לדון עד שיהא בן י"ח וכו' מדשמואל בפרק במה בהמה דאמר כל דין שדן יאשיהו וכו' טעמו דבי"ח שנה כבר הגיע לרביע שניו ושכלו שלם לירד לעמקו של דין לזכות ולחובה ומטעם זה אמרו חז"ל (אבות פ"ה מכ"א) בן י"ח לחופה אבל לגבי עדות דאינו מעיד אלא מה שראה ושמע סגי בי"ג שנה והביא שתי שערות:

והירושלמי סובר דדבר תורה קטן כשר לדון ומתניתין דכל הכשר לדון וכו' ה"ק כל איש הכשר לדון וכהאי גוונא פירשו התוספות סוף פרק קמא דבבא קמא (טו א ד"ה אשר) ופרק בא סימן (נ א ד"ה כל) עיין שם ולפיכך אם הוא בן י"ג ולא הביא שתי שערות דקטן הוא ואינו ראוי לעונש אף בבית דין של מטה כדאיתא פרק הערל (יבמות פ א) בבביתא דאכל חלב וכו' אפילו הכי לענין לדון דתלי בחכמה ובידיעה אף הקטן אם הוא מפולפל ובקי בחדרי התורה כשר לדון אפילו ביחיד מומחה אלא שצריך שיהא בן י"ג מדרבנן כדי שיהא נראה כגדול דסבורים שכבר הביא שתי שערות ומסתפי מעונש אם יעות הדין:

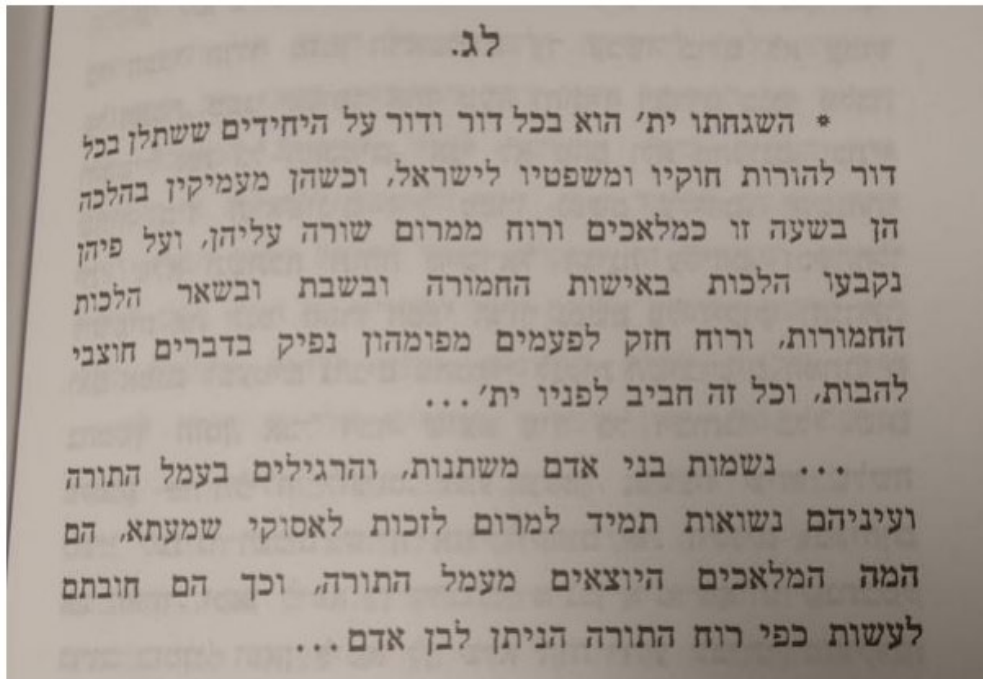
ולענין הלכה כבר כתב ה"ר ירוחם שכדברי הירושלמי עיקר וכ"כ הסמ"ג בעשה צ"ח (קפח א) דבירושלמי איתא דפחות מבן עשרים כשר לדיני ממונות וכ"כ גם הסמ"ק בסימן (רכ"ה) [רכ"ו] ומשמע מדבריהם אפילו פחות מבן י"ג מדלא פירשו דצריך שיהא מבן י"ג והכי משמע מדברי הרמב"ם דכל קטן כשר לדון אלא דמכל מקום נראה דבעינן שיהא מבן י"ג ומעלה ואז אפילו לא הביא שתי שערות וכדכתב רבינו על שם הירושלמי:

פתחי תשובה חושן משפט סימן ז ס"א ה

אשה פסולה לדון. עיין בתשובת פרי תבואה סי' מ"ו מ"ש בזה. וכתב בספר ברכי יוסף אות י"ב, אף דאשה פסולה

לדון מ"מ אשה חכמה יכולה להורות הוראה, וכן מתבאר מהתוספות [נדה נ' ע"א ד"ה כל הכשר] לחד שינויא דדבורה היתה מלמדת להם דינים, וכתב זה בספר החינוך, דבמצוה פ"ג הסכים דאשה פסולה לדון ובמצוה (קנ"ח) [קנ"ב] בענין שתוי כתב ומניעת ההורייה כו' וכן באשה חכמה הראויה להורות כו', ע"ש. ועיין בשע"ת באו"ח סימן תס"א סקי"ז:

קובץ אגרות חזון איש חלק א

יט, ופ' שלח תשל"ד ועוד) אודות הנודע ביהודה, שכשבא לעיר פראג להתקבל לרב שם היו אלו שרצו לקנתרו, והביאו לפניו כמה וכמה שאלות, ובשאלה אחת לא כיוון אל האמת, וכששאלוהו היתכן? ענה להם שבטח אין זו שאלה מענין הנוגע בפועל, והסביר דבריו שרב יש בכוחו לפסוק כהלכה הוא משום שיש לו **"סייעתא דשמיא"** שלא יכשיל את שומעי לקחו, אבל כשזה אינו נוגע בפועל, אזי אין **סייעתא דשמיא**, ומזה מובן גודל הענין של **פסק הלכה** במעשה בפועל שבתורה שדוקא על זה יש סיוע מיוחד מלמעלה, ועד"ז י"ל כאן דהא שאמרו לילך בתר רוב הוא רק בזה שנוגע למעשה דבזה כווננו אל האמת, משא"כ בדברים שאינם נוגעים בזמן הזה אין לסמוך על כלל זה שהוא מצד רוב.

רמב"ן פרשת שופטים פרק יז פסוק יא

ימין ושמאל - אפילו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין, לשון רש"י. וענינו, אפילו תחשוב בלבך שהם טועים, והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימין לשמאלך, תעשה כמצותם, ואל תאמר איך אוכל החלב הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה, אבל תאמר כך צוה אותי האדון המצוה על המצות שאעשה בכל מצותיו ככל אשר יורוני העומדים לפניו במקום אשר יבחר ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפילו יטעו, וזה כענין רבי יהושע עם ר"ג ביום הכיפורים שחל להיות בחשבוננו (ר"ה כה א):

והצורך במצוה הזאת גדול מאד, כי התורה נתנה לנו בכתב, וידוע הוא שלא ישתוו הדעות בכל הדברים הנולדים, והנה ירבו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות. וחתך לנו הכתוב הדין, שנשמע לבית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יבחר בכל מה שיאמרו לנו בפירוש התורה, בין שקבלו פירושו עד מפי עד ומשה מפי הגבורה, או שיאמרו כן לפי משמעות המקרא או כוונתה, כי על הדעת שלהם הוא נותן (ס"א לנו) להם התורה, אפילו יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל, וכל שכן שיש לך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו, לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול. ולשון ספרי (שופטים קנד) אפילו מראין בעיניך על הימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם:

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ז עמוד ב

דא"ר שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן, מאי דכתיב: יחי ראובן ואל ימות וזאת ליהודה? כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר, היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון, עד שעמד משה ובקש עליו רחמים, אמר לפניו: רבש"ע, מי גרם לראובן שהודה? יהודה, וזאת ליהודה? מיד שמע ה' קול יהודה! על איבריה לשפא; ולא הוה קא מעיילין ליה למתיבתא דרקיעא, ואל עמו תביאנו; ולא הוה קא ידע משקל ומטרח בשמעתא בהדי רבנן, ידיו רב לו; לא הוה קא סלקא ליה שמעתא אליבא דהילכתא, ועזר מצריו תהיה.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ד עמוד ב

והאיכא בן עזאי דלא נסיב! איבעית אימא: נסיב ופירש הוה; ואיבעית אימא: מרביה שמיע ליה; ואיבעית אימא: סוד ה' ליראיו.